

POPOTOVANJE DRAMSKEGA BESEDILA

ali

Usoda dramskega besedila v treh korakih

POTUJOČI:

DRAMSKI TEKST

Didaskalija

LIK

Čas

Prostor

+

NEKDAJ VELIKI

VELIKI

*Ko je dramska beseda bila na poti izumrtja,
tam nekje v širnih obzorjih gledališkega vesolja.*

1. KORAK: Kako postanem?

Začelo se je z velikim pokom. BUM. In bila je belina. Zaslepljujoča belina, ki se jo je piskajoče slišalo vse do skorajšnjega utelešenja. Ta belina, ki je bila neznosna in žgoča in vroča in ostra in hladna, se je začela polniti. Polnila se je s še večjo belino, močnejšo belino, kot bi polil jo z varikino. Jo peroksidiral in še prevlekel z edigsom. Ta belina je bila že tako glasna in svetla, da je izbrisala popolnoma vse. Ničesar več ni bilo. In takrat... Belina se je razletela na tisoče in tisoče koščkov, ki so začeli plavati po zraku. Od daleč so bili videti kot majhne leteče mravljice. Kot jata ptic, ki napovedujejo tragedijo, so se koščki zapodili proti meni in... Č. Čr. Črk. Črka. Beseda. Tako sem se rodila, tako sem začela tvoriti stavke, povedi in odrastla v opis. V pravo pravcato didaskalijo. Nikjer ni bilo nikogar in ničesar, samo jaz in čedalje več črk na širnem nebu obarvanim z belino. Saj tako se ponavadi začne, kaj ne? Nizam črko na črko, nalagam besedo na besedo. Tako se osmišljam, tako ustvarjam in tako... Odpravila se bom na pravo pravcato popotovanje vse do gledališkega raja. Ustvarila bom dramski tekst in si nadela dramsko krono...

Čas Khm... Kdo pa misliš, da si?

Približa se mi neko ostudno umazano bitje, raztreščeno in razštelano, kot da bi ostanke prav vsega človeškega zmiksala v skoraj smiselno gmoto. Gospe se vika. Gospa Didaskalija za vas, lepo prosim.

Čas Draga gospa Didaskalija, kaj še nikdar niste slišali za kontekst?

Kakšen kontekst, kakšen kontekst... Vse je abstraktno. Tako kot si jaz izmislil, tako je.

Čas Ampak če tega kar si izmislite ne morete nikamor umestiti, potem to vendar ne obstaja.

Lahko umestim kamor hočem. Kdo si ti, da mi soliš replike?

Čas Čas. Gospod Čas. Me veseli. Na uslugo, da se ne izgubite med sončnim zahodom in sončnim vzhodom, med zarjo in mrkom, med svetlobo in temo, med zgodovino in danes. Vedno priskočim na pomoč, da vam razodenem koliko ste izgubili, koliko zamudili, koliko še imate, koliko še traja...

Pri priči prekinem to gobezdavo ščene in se postavim na dvojni črki T, da imam boljše ravnotežje!

Čas prav nobenemu ne koristi. Čas samo obljublja;

-sčasoma bo boljše

-čas celi rane

-čas je denar

Laži, laži! Prazne puhlice od tolažb. Kako naj bi čas pripomogel mojemu popotovanju? Edino za kar je čas dober je, da nas opominja na minljivost in umrljivost.

Čas No, na to lahko gledate tako. Vendar pomislite, če me ne bi bilo. Bi se izgubili v vrtincu spominov, sanj, strahov in prerokb, realnost bi se pomešala z iluzijami, mislili bi, da greste lahko nazaj in naprej kakor vas je volja in tako bi bili večno v vmesnem stanju...

Dovolj s pesnjenjem in blodnjami! Kaj mi lahko ponudiš?

Čas Okvir.

Okvir? Kaj naj počnem z okvirjem? Se uokvirim? Ne brij norca iz mene!

Čas Svoj okvir. Časovni okvir. To je moja moč.

Nadnaravna moč?

Čas Ko rečem dan, je dan. Ko rečem včeraj, je včeraj. Ko rečem jutri, je jutri. Ko rečem renesansa, je renesansa. Ko rečem sv. Nikoli, je to sv. Nikoli. Pa če to hočete ali ne.

Ko že ravno podležem in začnem premlevati kako mi to zafocljano bitje lahko pomaga, se na horizontu tam nekje v daljavi izriše barvita podoba. Kot bi mavrici dodal tisoče odtenkov voščenk in barvic, jih zmešal in jim dodal še barvno paleto tropskega gozda. Veselo priskaklja in v psihadeličnem ritmu menja barve, odtenke, oblike...

Prostor Tukaj sta.

Čas Se poznamo?

Kako me je našel? Jaz odločam kako poteka zgodba, jaz ustvarjam ta dramski tekst!

Prostor *Nastopi s klobučkom in palico, kot da bi začel s kabarejsko točko. Zmeraj vse najdem, povsod se zlijem in povsod se skrijem, vse vem, od severa do juga po vzporedniku vse naprej do tečajnika in kontinenta, sahare in ledenika. Kamorkoli, kjerkoli, to sem vendar jaz.*

Čas *Ti nimaš takšne moči. Jaz lahko potujem skozi dimenzije.*

Prostor *Jaz pa sem lahko konec sveta, vesolje, podzemlje, podzavest.*

Čas *Lahko si. Ampak brez časa, prostor ne obstaja.*

Prostor *Aja, ker čas pa lahko obstaja brez prostora?*

Čas *Čas zmeraj JE in zmeraj teče.*

Prostor *Seveda. A mora zmeraj teči NEKJE.*

Zaprhutajo besede, se zamajejo listi in opala.

Včeraj *In zdaj sem stekel nazaj in tebe več ni.*

Beznica *Seveda sem in sem ravno to, kjer si se nahajal včeraj.*

In zopet zaprhutajo besede, se zamajejo listi in ups.

1907 *In zdaj sem tekkel in tekkel nazaj in tebe več ni.*

Pariz *Seveda sem! Skupaj objokujeva Jarryjevo smrt.*

In besede zaprhutajo še bolj, zamajejo liste in joj.

Veliki pok *Tu se rodim.*

Vesolje *Tu se rodiva.*

In zdaj kot, da se ne bi zgodilo nič, popolnoma nič, dialog teče dalje.

Zdaj *Čas mora teči nekje.*

Tukaj *Če želiš, lahko tečeš v meni.*

*Čeprav konflikt postaja zanimiv, je dramski konflikt treba graditi preko lika. Ne da se mi več poslušati pretencioznega filozofiranja, ki ne vodi nikamor. Lahko pojmeta z mano... **Gibanje, naprej***

Čas, Prostor, potujmo, potujmo!

Čakajte. Nekdo manjka.

Čas, Prostor, Lik smo pozabili!

Takrat se na beli planoti, ki je že malo manj bela od vsega navdušenja in popotniškega vzdušja, ki kaplja z neba v obliki črk, prikaže mogočna, skoraj monumentalna pojava. Dame in gospodje; Lik!

LIK Hoteli ste odpotovati brez mene! *Meni, Didaskaliji.* Ti hinavka!

Sam si si kriv za svoj egocentrizem in nenehno iskanje pozornosti. Takrat sama pri sebi zagodrnjam; preokupiran s svojim pomenom in psihologijo in predzgodbo in intenco.

LIK Brez mene tako ali tako ne morete, saj nimate protagonista.

Čas in Prostor Kdo pa pravi, da nisi antagonist?

LIK Kdo je pa vaju kaj vprašal? Ničvredni funkciji... Jaz sem zmeraj protagonist, tudi ko me interpretirajo kot antagonist!

2017 In kdo si danes?

JAZ

Združene države Amerike In tu?

MELANIA TRUMP

405 pr.n.št. In zdaj?

...

Grčija Namig!

MEDEJA

Čas, prostor, LIK *se skupaj hihitajo. In jaz pozdravljam njihov entuziazem. Ampak vrnimo se nazaj h konfliktu... Konflikt je tisto kar potrebujemo. Brez konflikta ne moremo naprej. Ustvarimo konflikt! In to dramskega! Užitek je v suspenzu, užitek je v suspenzu, ne pozabi, nikdar ne pozabi, da je užitek v suspenzu. Provociram Lik. Kako pa veš, da protagonist nekdo drug? Mogoče si ti le stranski lik.*

LIK *se ozre okoli bele planjave, ki ga obrkoža. Jaz tukaj ne vidim nikogar drugega s sebi enako prezentnostjo, tako da tudi če se izkažem za stranskega, se bom boril za mesto protagonista, dokler dramski tekst*

ne bo končan!

Čas Tik tak, iztekam se. Moramo se združiti in potovati naprej...

Prostor Kam naprej?

Čas Ja boš že ti bolje vedel, pelji nas.

Prostor Do stvaritve!

LIK Butca. Ni čudno, da vaju sodobni avtorji ne uporabljajo več, samo komplicirata zadeve.

Kaj ne! Sem vedela, da moram poiskati Lik. Midva najbolje funkcionirava skupaj. Brez naju ne gre.

Čas, Prostor Vam bova že dokazala nasprotno.

LIK Poslušajte me zdaj. Nahajamo se v času in prostoru, spremlja nas oris dogajanja, ki me vodi. Torej vse kar rabimo je napisati KONEC!

Čas, Prostor Ampak potem bomo umrli!

In meni bo zmanjkalo besed...

LIK Oh! Kot da bi se pogovarjala s komparativisti... A vi res ničesar ne veste o dramatiki? Dajmo, uporabljajte svoje funkcije. Času. Ti pobrskaj po spominu. Prostoru. Ti se ozri naokoli. Meni. In ti se že sprijazni, da ko te Veliki prime v roke, ne boš nikdar več ista.

Kako si drzne! Diva prepotentna! Dokler jaz ne napišem KONEC, bomo večno ostali ujeti v tem vrtincu nedokončanega dela.

LIK Ne bodi otročja in sebična! Oba veva, da ne želiš končati, ker te bo potem Veliki predrugačil in ne boš več kontrolirala dogajanja.

Naveličano mu odvrnem; ojoj dobila si me!

Premiera, Oder Daj no, predstavljajta si!

IGRALKA *se priklanja.* Oh hvala, hvala!

In mene ni...

LIK Prenehaj že s tem samopomiljevanjem! Če boš bolj drzna in zanimiva, te bo Veliki, če bo dovolj sodoben in radikalen seveda, spremenil v lik. Tvoje besede bodo dobile glas!

Dvomljivo ga pogledam; res to misliš?

Premiera, Oder, LIK Seveda, poglej kako srečno lahko živimo! Samo KONEC potrebujemo in lahko začnemo svojo neskončno gledališko pot.

Čeprav me je že prepričala, se igram še nekoliko nedostopno, da to morda pritegne Velikega in...

LIK Daj no! Zapakiraj nas! Le še košček manjka do dramskega teksta...

Takrat prekinem Likovo navdušenje – radikalen obrat! NE! Ne bom se več podrejala željam

Velikega, ne bom več pisala to kar hočejo, da pišem. Sama bom skrojila takšen tekst kot ustreza meni. Ne potrebujemo Velikega. Lahko živimo tudi brez njega.

Ko odzvonijo moje besede zaprhutajo listi in sledi TIŠINA. Dolga, dolga obnemela otopela shrljivo zastrašujoča boleča glasna neskončna tišina.

Elementi strmijo vame in jaz nazaj v njih. Čakam. Čakam, da se Lik opogumi, morda Čas, morda prostor. Ne želim si jim polagati besed, nakar...

Zgodovina Ampak potem bomo pozabljeni.

Pod zemljo Izgubljeni. Zakopani.

TRUPLO Mrtvi.

Nehajte! Živimo že več kot dva tisoč let. Prežizeli smo vojne, verz, dekonstrukcije, rekonstrukcije, fragmentarnost, citiranje... Polni smo domišljije, polni radovednosti, zanosa in motivacije. In veste kaj to pomeni? Da lahko premagamo vse! Če smo s svojimi zgodbami do zdaj zmagovali in živeli, lahko spet! Imamo potencial ustvariti res čudovito zgodbo. Če se odločimo, se lahko popeljemo na najlepše in najbolj nepričakovano popotovanje do zdaj. Bi rada spet sodelovala pri malomeščanskih dramah? Pri naturalističnih opisih in ostajala tako prazna in preprosta? Zdaj smo lahko karkoli, kdorkoli, kjerkoli, kadarkoli. Samo boriti se moramo. Mogoče je to zadnjikrat da živimo. Mogoče je to naša zadnja priložnost, da se vpišemo v zgodovino!

Čas in Prostor Pretiravaš. Ti se boš morda lahko, midva sva že davno pozabljena. Kdo bi sploh še hotel naju?

Ne bodita vendar tako črnogleda. Če se odločimo postaviti zase in zaživeti, lahko poiščemo Nekdaj velikega, ga prosimo za pomoč in s skupnimi močmi premagamo Velikega.

Čas in Prostor NE! Res tako misliš? Da bi ga premagali? Pa saj to je nemogoče...

LIK Saj veš, da ga še nihče ni premagal.

Prostor On vedno zmaga.

Čas On je nepremagljiv.

LIK On je neuničljiv.

Čas Vsemogočen.

Prostor Božanski.

LIK Vse.

Dokler bomo tako razmišljali, bo temu res bilo tako. Če pa se upremo in združimo moči, imamo možnost zmage. Ali pa vsaj umremo v poskušanju. In takrat se bomo soočili z vsemi velikimi, z vsemi! In če se res potrudimo, se bomo morda mi smejali. Najslajše smejali.

Čas Tudi Plešasti pevki?

Tudi.

Prostor Tudi Utvi?

Tudi.

Čas Tudi Čakajoč Godotu?

Tudi.

LIK Tudi Hamletu?

Tudi Uri, ko nismo vedeli ničesar drug o drugem.

...

Ste pripravljeni. Samo napisati moram in potovanje se bo pričelo.

LIK Napiši.

K

Čas Napiši.

O

Prostor Napiši.

N

E

C

KONEC.

In zdaj... Zdaj se začne.

2. KORAK: Kaj postanem?

Na popolnoma beli površini, ki spominja na zasneženo pokrajino, ampak je pravzaprav prazen list papirja, se je znašlo izgubljeno bitje, ki je tavalo naokoli. Iskalo je pot in svoj odsev. Hotelo se je zagledati, prepoznati in definirati. A ker je prazna bela površina neskočna in večplastna, je bitje takrat pričelo jokati. Čeprav ni premoglo solz in čeprav sploh ni imelo oblike, so solze kričale glasneje od besed in takrat sem se odločila, da bitje ogovorim. Vprašala sem ga kdo je.

DRAMSKI TEKST

A ne boš nič rekel?

DRAMSKI TEKST   Kaj?

Bitje ni znalo odgovoriti. Ni vedelo kdo je in kaj je. In takrat sem si rekla, da mu bom pomagala raziskati širne razsežnosti in neskončne zmožnosti praznega belega lista. Kam pa greš?

DRAMSKI TEKST   Ne vem. Ne vem kje sem. Kdo si pa ti?

Jaz sem didaskalija vendar. Popeljala te bom na čudovito pot do konca strani in potem naprej v rajska nebesa, ki jih kličemo Gledališče.

DRAMSKI TEKST   Ampak jaz bi samo rad vedel kdo sem in kam grem. Kaj je moj smisel?

V pogovor se vmešata Čas in Prostor in prekineta mojo skoraj izgovorjeno misel.

Čas   Koliko je ura?

Prostor   Kje smo?

To sploh ni pomembno. Zakaj bi to morali vedeti? Pomembno je, da tej izgubljeni duši razodanemo njen življenjski smisel. Brez nas tega ne bo zmožel. In mi ne bomo zmogli brez njega.

Čas   Kako ni pomembno? Saj brez časa ni sveta. Brez časa se ne moremo orientirati. Ne moremo se postaviti v prostor. Ne moremo se postaviti

v kontekst. Ne vemo kdaj smo prišli in koliko časa imamo. Čas je še kako pomemben!

Prostor

Jaz se strinjam. Čeprav se mi zdi, da je zavedanje prostora relevantnejše. Čas je preveč abstrakten in neoprijemljiv, med tem ko te prostor lahko postavi v konkretno situacijo in se preko njegove otipljivosti lahko definiraš kot nekdo ali nekaj.

Spet sta pričela s filozofiranjem. A nič zato, rada bi pomagala našemu prijatelju, zato ju malo okaram. Prenehajta! Oba sta enako pomembna in oba popolnoma ne koristna. Namesto da debatirata o svoji funkciji, raje poiščita zemljevid izgubljenosti tega popotnika, ki išče samega sebe. Mi moramo biti kompas njegovega obstoja, drugače bomo tudi sami izginili!

Čas in Prostor

Izginili? Zakaj bi izginili?

Morda sem prehitro povedala preveč. Takrat zagledam to malo izgubljeno bitje in se zavem, da je tisti, ki je najbolj potreben pozornosti. Predstavim še prijatelja. To sta Čas in Prostor. Vsak po svoje zanimiva, vsak po svoje nenavadna, vsak po svoje neuporabna. Hecam se.

Čas in Prostor

Lahko bi bila užaljena. Nevem zakaj se nosiš v take višave. Ker te zadnje čase vsi bogovi povzdigujejo v zvezde? Ker mislijo, da je Didaskalija edini način skozi katerega se lahko pove zgodbo? Nekoč si bila samo funkcija in midva tista, ki sva definirala vse!

Ja, nekoč... Potem pa sta postala dolgočasna in enoznačna, jaz pa sem odraščala in se razvijala in šla naprej. Vidva pa sta še zmeraj prav enaka kot takrat ko sem vaju spoznala dva tisoč let nazaj. Že ravno, ko se hočem popolnoma skregati s tema neuporabnima funkcijama, me prekine to malo prestrašeno bitje.

DRAMSKI TEKST

Mene pa zanima kje sem in kdaj sem. Pravijo, da če ne veš kje si, si izgubljen. Da če ne veš koliko je ura, ne moreš videti sonca. Niti lune in zvezdnatega neba.

Čas

Kakšna romantična duša! Naj te razsvetlim; svita se in sonce bo skoraj vzšlo, kasneje pa mu bo sledilo še nočno nebo.

Prostor

Namesto, da rimaš, dečku normalno povej, da nahajamo se na beli planoti, ki dovoljuje vse. *Dramskemu tekstu.* Tukaj je mogoče prav

vse. Vse višine, vse barve, vse oblike, vse želje, vse kar si želiš...

Kot bi sanjal... A veš kaj so sanje?

DRAMSKI TEKST Sanje so resničnost.

Sanje so izgubljena, pozabljena resničnost. Joj, malo sem zaplavala. A nič zato. Draga Čas in Prostor, naj vama predstavim naš Dramski tekst!

Čas, Prostor Kaaaaj?? To je on? ... *Si ga podrobno ogledujeta.* Pa saj ni nič posebnega... Nič bolj drugačnega. A tako zgledajo Dramski teksti?

V resnici res ni ne vem kaj, si mislim. Pazita kaj govorita, brez njega ne moremo naprej!

DRAMSKI TEKST Sem prav slišal? Dramski tekst sem?

Pššššššt. Ups. No zdaj ve. Ja.

DRAMSKI TEKST Ampak... Kaj? Ne razumem... Kako sem dramski tekst? Kako pa dramski teksti sploh obstajajo? Kaj pa sploh počnejo? A me kdo tukaj slučajno zafrkava? *Se ozira okoli sebe, da bi morda uzrl zrcalo, a žal nima te sreče.*

Čas, Prostor, uff *to je dolga zgodba...*

Čas Ti mu razloži!

Prostor Ona naj mu razloži! *Pokažeta name.*

Seveda mora na koncu didaskalija razložiti vse. Zakaj bi se stvari razjasnile skozi dejanja? Ali dialoge? Ne, bo kar lepo gospa didaskalija razložila.

PESEM O DRAMATIKI

Po širnem morju gledališča boš veslal,

besede, smisel in namen iskal.

Nihče te v celoti razumel ne bo,

vsak bo našel drugačno interpretacijo.

Življenje iz tebe naj na glas kriči,
smisel naj med vrsticami se iskri.
Le tako opazen boš v velikih očeh,
nekega dne
zgodovina stiskala te bo v dlaneh.

Se priklonim in čakam na aplavz. SLOW CLAP. Pravega aplavza ni. Skomignem z rameni in žoknem mladega kolega. A bo?

DRAMSKI TEKST Ampak jaz nočem bit dramski tekst.

Čas Misliš, da jaz hočem bit čas?

Prostor In jaz prostor?

Izkoristi svojo funkcijo vendar, pridruži se nam. Pomagaj nam ustvariti dramski tekst tak kot si ga sami želimo!

DRAMSKI TEKST In kakšen dramski tekst si želite?

Čas Hmm... Meni je Saloma kar pri srcu.

Prostor Meni pa Peer Gynt.

Jaz ostajam pri Uri, ko nismo vedeli ničesar drug o drugem.

DRAMSKI TEKST A to so vaši prijatelji?

Oh kako prečudovita misel... Da bi oni želeli biti naši prijatelji. To so bili naši starši, naši stvaritelji, tisti, ki so nas osmišljali. In kako hitro so nas zavrgli. Potem so prišle nove generacije, mlajši umi. Potem so prišle forme in strukture in rekonstrukcija in dekonstrukcija in fragmentiranje in montaža in kolaž in številke in tri pikice... In tako smo postali pozabljeni.

DRAMSKI TEKST Pa saj vendar še zmeraj obstajate. Nihče vas ni pozabil, če ste zdaj tu.
V tem prostoru, v tem času, v tej zgodbi.

Čas Ampak jaz se iztekam.

Prostor In jaz izginjam.

In jaz izgubljam glas.

DRAMSKI TEKST Bodite moj kompas in jaz bom vaša ladja. Če mi poveste kako živeti, vam bom pomagal iskati in postal bom najboljši dramski tekst kar ste ga kdaj videli.

Misliš prebrali?

DRAMSKI TEKST Ne. Mislil videli. Na odru. V gledališču. Tja kamor spadam.

Iznenada čudovit trenutek zmagoslavja, sreče in upanja prekine to nadležno bitje v nenehni potrebi po pozornosti.

LIK Kaj se tukaj dogaja?

Čas, Prostor *Lik!!*

LIK Ste hoteli iti naprej brez mene?

Po pravici povedano smo te pozabili.

LIK Kako ste lahko pozabili? Saj brez mene vendar ne morete naprej!

No, ubistvu lahko. Ampak pustimo to debato za kakšen drug dramski tekst. Tukaj imamo svoj Dramski tekst. Takšnega, ki nam bo pomagal.

LIK Kje?

Ja nehaj buljiti samo v sebe, ozri se malo naokoli pa ga boš zagledala.

LIK A ta kup papirnatih nesreč?

DRAMSKI TEKST Ej, slišal sem te!

LIK Ja kaj! Se boš z mano več ukvarjal pa boš boljše izgledal.

Čas, Prostor Vsi te bomo naredili lepšega, boljšega, čudovitega!

LIK Rad bi bil malo bolj kompleksen! Tak, da se z mano poistoveti sodobni človek. Slehernik današnje družbe. Ampak sem hkrati junak!

Tlesk tlesk tlesknem s črkami in kot v Disneyevih pravljicah Dramskemu tekstu pričaram novo podobo.

Prostor Rad bi bil bolj abstrakten! Tako malo neopredeljen, ne vemo kje zares smo, ampak smo lahko kjerkoli, dogaja se lahko kjer koli. Rad bi bil tak, da pašem in na malo in na veliko sceno.

Tlesk tlesk tlesknem s črkami in kot v Disneyevih pravljicah Dramskemu tekstu pričaram novo podobo.

Čas Rad bi bil... Aktualen?

Tlesk tlesk tlesknem s črkami in kot v Disneyevih pravljicah Dramskemu tekstu pričaram novo podobo.

In jaz? Jaz bi rada bila takšna kot sem. Malo domislica, malo lik, malo citat, malo avtor, malo vsega. Tlesk tlesk tlesknem s črkami, ampak samo zato ker se mi zdi kul, podoba Dramskega teksta se tokrat ne spremeni.

DRAMSKI TEKST   Takšni bi radi bili?

Čas, Prostor, LIK mislim da smo vsi precej zadovoljni.

DRAMSKI TEKST   In kaj zdaj?

Čas, Prostor, LIK plujmo, plujmo, plujmo!

DRAMSKI TEKST   Kam?

Čas   Follow me...

3. KORAK: Zakaj postanem?

Zdaj pa se res začne. Kdo je stvaritelj, kdo realizator? Kdo je kdo? In kdo je dramski tekst? Kako razburljivo! Morda bi se moral preisati v kriminalko. Ali pa detektivko! No, pustimo to za drugič. Zdaj, ko dramski tekst že skoraj samostojno stoji na svojih dveh straneh, prvi in zadnji namreč, in ko smo napolnili in zagnali njegove vitalne organe, zdaj dramski tekst lahko še zadnjič zakoraka. Zakoraka v svoj smisel, v svojo bitko.

In naredi korak... In... Takrat, kot da bi vakum posrkal in posesal prav vse kar je bilo, kot da bi posrkal zadnje ostanke soka z dna kozarca s slamico. Takrat vse izgine. Izginemo mi. In ostane le še Dramski tekst.

DRAMSKI TEKST	In zdaj? Kaj zdaj ko sem? Ne poznam svoje matere, ne očeta. Le obstajam in blodim v prazno.
NEKDAJ VELIKI	Kdo bi si mislil, da lahko ustvarim takšno patetiko.
DRAMSKI TEKST	Kaj ste rekli?
NEKDAJ VELIKI	Slišal si me.
DRAMSKI TEKST	To pomeni, da... Ste me vi ustvarili?
NEKDAJ VELIKI	Na žalost.
DRAMSKI TEKST	Če vam je že tako žal, ste si sami krivi. Očitno niste tako dobri, če niste znali ustvariti boljšega.
NEKDAJ VELIKI	Opala, to se pa zdaj sliši bolj meni podobno.
DRAMSKI TEKST	Ne razumem vas?
NEKDAJ VELIKI	Hotel si spoznati svojo mater in očeta. Tukaj naju imaš.
DRAMSKI TEKST	Ti si moja starša?
NEKDAJ VELIKI	Nastal si izpod mojega peresa. Tako je.
DRAMSKI TEKST	Peresa?
NEKDAJ VELIKI	No ja, tipk. Poskušal sem biti poetičen.
DRAMSKI TEKST	Če pomislim na svoje telo, bi rekel, da ste kar poetični.
NEKDAJ VELIKI	Prišel sem se boriti zate.
DRAMSKI TEKST	Prosim?
NEKDAJ VELIKI	Širi se glas, da se hočeš osamosvojiti, osvoboditi.
DRAMSKI TEKST	Ne vem kaj hočem.

(kot šum med tekstovimi replikami): Čas, Prostor, LIK seveda veš. Skupaj se bomo uprli. Ne rabimo gledališča! Lahko obstajamo sami! Na papirju! Brez Velikih!

NEKDAJ VELIKI Hočem živeti. Živeti z namenom. In umreti. Umreti s smislom.

NEKDAJ VELIKI Pod mojim okriljem boš prišel še daleč. Malo te bo treba še popraviti, počrtati, zrezati, prestrukturirati in boš zablestel!

DRAMSKI TEKST Ampak jaz se nočem spreminjati. Hočem biti tak kot sem.

NEKDAJ VELIKI Tak kot si zdaj boš težko živel z namenom. Si zgolj struktura, ki jo je treba še napolniti.

DRAMSKI TEKST Saj sem napolnjen. *(zažvižga kot bi požugal za izgubljenimi cucki, v tem trenutku zadihani z jeziki spuščeni do tal priskakljajo Čas, Prostor, LIK in didaskalija)*. Oni me polnijo. Z njimi bom živel in umrl.

NEKDAJ VELIKI Joj, kako si še neobrušen. Dragi moj otrok, to so zgolj tvoji elementi, tvoja struktura. Treba jih je napolnit. Ne morejo oni voditi tebe. Ti moraš voditi njih. Oziroma meni pustiti, da vas vse napolnim in oblikujem.

DRAMSKI TEKST *(pokaže na svoj rokav)* Vidiš? Tukaj piše KONEC. Torej sem končan. Pusti me pri miru. Nič več mi ne moreš.

NEKDAJ VELIKI Kakšna nehvaležnost! Kako si drzneš! Jaz sem tvoj avtor! Tvoj stvaritelj! Jaz sem te rodil! Brez mene sploh obstajal ne bi. Sem vedel, da bi moral narediti splav. Vedel sem.

(in takrat TN TN TNNNN! Se pojavi on. Veliki. Dramski tekst se tekom strani potuhne v ozadje.)

VELIKI Ja, moral bi.

NEKDAJ VELIKI Kaj pa ti tu počneš? Nihče te ni povabil.

VELIKI Ja ti me že ne bi povabil, ker si preveč samokritičen, da bi opazil kvaliteto dramskega teksta.

NEKDAJ VELIKI Prosim?

VELIKI *(ga oponaša)* Prosim, prosim? Umakni se. Moj je.

NEKDAJ VELIKI Ne! Pusti ga! Ti ga boš samo uničil.

VELIKI *(se pokroviteljsko zakrohota)* Misliš izboljšal?

NEKDAJ VELIKI Ne, uničil. Tako kot uničiš vse tekste. Ker vse spremeniš in to ni več originalni tekst. In če ti uspe se z njim bahaš in ga imaš za svojega, če ti spodleti se pa zgovarjaš na mojo nesposobnost. Ne bom ti več tega dovolil!

VELIKI Ne moreš me ustavit.

NEKDAJ VELIKI Seveda te lahko. Jaz sem stvaritelj. Vsemogočen. Božanski.

VELIKI Mislim, da so se te replike aplicirale name. Vsemogočen in božanski, namreč. Z razlogom si ozvan Nekdaj veliki in jaz Veliki. Mislim, da je precej jasno kdo je tukaj glavni.

NEKDAJ VELIKI *(histerično razburjen)* Veš kaj... .. Linčal te bom!

VELIKI *(pokroviteljsko norčevanje)* Linčal, linčal me boš. Ha ha. S čim, z besedami? Me boš užalil do smrti? Me boš razkosal z ostrimi črkami?

NEKDAJ VELIKI Veš kaj... Sploh nisi vreden.

VELIKI Sprijazni se... Njegova usoda je v mojih rokah. Lahko si lažeš, živiš v utvarah, ki jih sam tako ali tako pesniš za preživetje, ampak njegov pravi oče sem jaz.

NEKDAJ VELIKI Si ga ti naučil prvih črk, prvih besed? Prvih strani? Si ga ti hranil, ko je bil lačen, želodec prazen? Ga oblekel, ko ga je bil prazen, ni imel strani s katerimi bi se pokril? Si ga ti tolažil, ko ni znal razrešiti konflikta? Mu obrazložil koncept smrti in minljivosti življenja, ko ni vedel kako peljati zgodbo naprej? Si ga ti branil, ko so ga Vihar, Bakhantke in Kdo se boji Virginie Woolf? Zafrikavali? Si mu ti dal upanje, ko so ga mestno, narodno in ljudsko zavrnil? NE! Jaz sem bil. Res je. Super mama si bil.

VELIKI *(presenečen nad reakcijo)* Aha. Ja... Hvala.

NEKDAJ VELIKI Kje si bil pa ti?

VELIKI Kdaj?

NEKDAJ VELIKI Po uvodni vaji. Po premieri.

VELIKI Ja kako kje? V gledališkem listu.

NEKDAJ VELIKI Jaz sem ga razvijal. Bodril, da se izboljša. Reguliral, da ne zaide na napačna pota. Preizkušal njegove meje, da bi odrastel. Jaz sem podprl njegovo življenje, skrbel zanj in vsak dan z njim zaspal.

VELIKI *(ironično, kot se za nekdanje spodobi)* Res je. Super oče si bil.

NEKDAJ VELIKI Veš kaj, če pa že tako analitično pridigaš ves čas, bi pa morda raje poskusil s pisanjem kritik, namesto da še zmeraj vztrajaš na dramatiki!

VELIKI Brez mene, ti ne bi imel kaj ustvarjati! Tako ali tako je tvoj poklic samo sodobna verzija mene!

NEKDAJ VELIKI DOVOOOOLJ!!!

DRAMSKI TEKST

Oba obnemita, ko se Dramski tekst razjari kot sam Had in se med tem skoraj v celoti raztrga na koščke.

Jaz sem samostojna entiteta in oba me bosta morala začeti tako dojemati, ali pa bom...

NEKDAJ VELIKI IN VELIKI   Kaj boš?

DRAMSKI TEKST   Ja bom... Se sam uprizoril.

NEKDAJ VELIKI IN VELIKI   *(se končno družno krohotata)*

DRAMSKI TEKST   Vidva se kar norčujta. Mislita, da ne zmorem? Tako ali tako vama je vseeno. Pomemben sem vama samo zaradi slave, sem zgolj sredstvo, ki širi vajino ime po gledališčih in časopisih. Jaz sem edini, ki mu je mar. In sem edini, ki lahko uresniči pravo poslanstvo dramskega besedila.

NEKDAJ VELIKI IN VELIKI   In to poslanstvo je... kaj?

DRAMSKI TEKST   Pravijo, da sem zrcalo družbe!

NEKDAJ VELIKI IN VELIKI   *(se cinično zasmejita)* Ja to pravi Cankar in vsi ti ostali gledališki zastareleži.

DRAMSKI TEKST   Vseeno mi je, kaj si mislita. Jaz bom počel, govoril in stal za tem kar bom hotel. Ne potrebujem vaju.

NEKDAJ VELIKI   Ja nič... Bom pač napisal nov tekst.

VELIKI   Ja... Jaz bom pa pač spet režiral Shakespeara. Ali pa Cankarja, to sploh ni slaba ideja...

(Oba v razmišljujočem stanju pogledujeta naokoli, iščeta inspiracijo za naslednji briljantni koncept, nakar...)

NEKDAJ VELIKI   Imam domislico! Napisal bom dramski tekst, o dramskem tekstu. Malo post-dramsko, malo meta, malo edgy, malo...

VELIKI   *(ga prekine)* AAA! Avtorski projekt bom delal. Kaj se bom zajebaval z avtorji in teksti, bom pač svojega napisal. Zdaj to tako ali tako vsi delajo.

NEKDAJ VELIKI IN VELIKI   *(se spogledata)* Avtorski projekt o pisanju dramskega teksta o dramskem tekstu! *(oooooooo. Se zaljubljeno pogledata, v ritmu svojega intelektualnega tuhtanja lapata naprej o svojih idejah in umetniških konstrukcijah in se pričneta strastno poljubljati. Med poljubom se kot Deus ex-machina dvigneta nad Dramski*

tekst in izgineta v višave gledališkega neba, tako da Dramski tekst zdaj končno ostane sam. In je dramski tekst. In zdaj se res začne.)